

LIBRIS

We know
books

Obra editada en el marco del Programa de Apoyo a la Traducción para Editoriales Extranjeras de la División de las Culturas, las Artes, el Patrimonio y la Diplomacia Pública (DIRAC) de la Subsecretaría de Relaciones Exteriores de Chile.

Această lucrare a fost publicată în cadrul Programului de Sprijin pentru Traducere destinat editorilor străini al Diviziei pentru Cultură, Arte, Patrimoniu și Diplomatie Publică (DIRAC) din cadrul Subsecretariatului pentru Relații Externe al Chile.

MARCELA SERRANO

Zece femei

Traducere din limba spaniolă și note de
ANCA COMAN DOICIN

 UNIVERS

Uite nebunele, vin nebunele“, vor spune muncitorii locali, spionându-le din spatele copacilor. Natasha nu știe prea bine ce o amuză mai mult: să observe deruta acelor bărbați robuști, cu târnăcoape și sape în mâini, sau pe femeile care în acel moment coboară din camioneta uriașă. Una câte una coboară și calcă ferm pe pământul presărat cu pietriș, de parcă ar vrea să aibă picioarele bine înfipte în el.

Poate că pe unele le distrează ideea de a fi obiect de observație sau de suspiciune, se gândește, amintindu-și de Andrea, care i-a spus veselă, când și-a luat la revedere joia trecută: „Anunță-i, Natasha, că suntem doar puțin nevrotice, nu nebune de legat!“

Fără jenă, bărbații au încetat să lucreze și, sprijiniți în uneltele lor, le privesc. E câte ceva pentru fiecare ochi. Cei care preferă brunetele au de unde alege. Scunde, înalte, tinere, bătrâne, slabe și plinuțe. Sunt nouă femei. Sunt multe femei. Iarba a fost deja tăiată, sacii negri din plastic plini cu iarbă zac sprijiniți de trunchiurile a doi copaci enormi. Aroma proaspătă ajunge până la clădirea principală a institutului, iar Natasha simte cum mirosul ierbii se amestecă cu acela al muntelui. Când le-a oferit locul acela, directorul a avertizat: „Sâmbăta se face grădinărit.“ În ochii Natashei, acesta este mai mult un parc decât o grădină. Ar vrea să

cunoască numele fiecărui copac, însă doar magnolia, salcâmii și jacaranda îi sunt cunoscute, îi are și ea la casa ei de vacanță din Valea Aconcagua. Dar aici se află la periferia orașului Santiago, iar lanțul Anzilor parcă își etalează cu nerușinare frumusețea.

Oarecum nesigure, femeile se îndreaptă spre casă. Unele privesc încântate parcul și culorile vii ale florilor, altele discută între ele. Mané a luat-o de braț pe Guadalupe, sprijinindu-se pe umărul ei. Ce pereche ciudată: cea mai în vârstă și cea mai tânără. Natasha crede că pe Mané o va salva întotdeauna curiozitatea; nu are nicio îndoială că deja a aflat totul despre piercingurile din nas și din ureche ale kolegei sale și că și-a trecut mâna peste acel cap aproape ras. Și că Guadalupe s-a amuzat, ea fiind foarte predispusă la râs. De cel puțin o jumătate de oră sunt toate împreună, de când s-au urcat în camionetă la ieșirea de la metrou Tobalaba. Natasha estimează că, prin dreptul bulevardului Ossa, Juani sau Simona au spart gheața și că la intrarea în Peñalolén, au reușit să le relaxeze pe cele mai timide. Poate chiar au smuls un zâmbet de la Layla. Sau o vorbă de la Luisa. Andrea a rămas în urmă, oare ce face? Natasha zâmbește: dă un autograf. Grădinarul care cu puțin timp în urmă tundea niște trandafiri a aruncat foarfeca la pământ și, într-un moment de îndrăzneală, a pornit după ea. La fel se întâmplă și la cabinet sau la spital, Andrea e mereu ocupată cu autografe, e karma ei. Ana Rosa s-a oprit la jumătatea drumului, presupune că ar trebui să înainteze cu celelalte, dar o privește vrăjită pe Andrea, neputând să-și ia ochii de la ea. Francisca, cu geanta din piele de crocodil deschisă – căci nu o închide niciodată – își aprinde o țigară, îngrozită că i-ar putea fi interzisă pe parcursul zilei. Francisca pare mai puțin palidă, cât de mult ar vrea Natasha s-o lase la soare, în loc să o închidă într-o încăpere. Și azi și-a pus blugi, e prima dată când o vede îmbrăcată lejer. Simona, înfășurată într-o capă albă

din alpaca, se apropie de ea și îi cere un foc. Trag amândouă fumul cu plăcere, cu soarele în față, profitând de ultimul minut în care pot face asta. Cele mai vechi paciente ale mele, își spune Natasha, și e prima dată când le văd împreună. Se gândește în mod irațional că i-ar plăcea foarte mult ca ele să se cunoască mai bine după această zi, să se aibă una pe cealaltă.

Din spatele ferestrei, ținând cu mâna perdeaua de voal, Natasha le privește pe toate cu atenție. Încearcă să-și imagineze dimineața acestei zile și pe fiecare dintre ele pregătindu-se să participe la întâlnire. Deși intenția ei este să mențină o oarecare distanță, îi este greu să ignore rafalele de tandrețe cu care o lovesc aceste femei. Și le imaginează pe unele părăsind un pat gol când era încă întuneric, pe altele lăsând în urmă un trup cald și prietenos. Probabil că erau obosite după o săptămână de muncă, puțin mai mult somn le-ar fi prins bine. Și-au pregătit micul-dejun, o cafea tare în cazul Simonei, un ceai slab în cel al Anei Rosa. Francisca a mâncat doar un fruct, ca de obicei, iar Juani o chiflă cu unt și gem. Poate că una a luat micul-dejun în picioare, la masa din bucătărie, în timp ce pregătea casa pentru lipsa ei din acea zi; alta, stând la masa din sufragerie; poate că vreuna și-a dus cana sau tava în pat, împreună cu ziarul care o aștepta sub ușa. Cel mai probabil, toate s-au simțit mânate de o oarecare grabă. Nu era o ocazie la care să întârzie. Iar camioneta le aștepta la ora nouă. Niciuna nu ar fi vrut s-o dezamăgească pe ea, pe Natasha, întârziind sau neprezentându-se la întâlnire. Au luat medicamentele de dimineață, sperând să combată o maladie sau alta. Aproape toate, un antidepresiv prescris chiar de ea. Toate încercând să fie puțin mai fericite. Să se vindece. Toate străduindu-se cât se poate de sincer să trăiască cea mai bună viață posibilă, în limitele a ceea ce le-a fost dat. Unele și-au făcut duș și și-au spălat părul, poate vreuna a făcut o baie în cadă, și toate

s-au uitat în oglindă, deoarece le aștepta o zi specială. Știu că ceea ce le așteaptă nu sunt doar vorbe. Una a vrut să se machieze puțin, ca să arate cât mai bine. Alta a considerat că e nepotrivit. Fiecare ducând povara inevitabilului: o mică durere într-o anumită parte a corpului, un oarecare disconfort, ceva ce sunt obișnuite să ducă, cu mușchii și ligamentele obosite. În momentul în care s-au îmbrăcat, când au decis ce să poarte, momentul acela în care atâtea femei se detestă, câte dintre ele și-au schimbat ținuta pentru că nu le-a plăcut cum arătau? Din La Dehesa până în Maipú, oare diferă cu ceva acest minut în fața oglinzii? Să vină orbirea, să vină, își spune Natasha, orice, numai să evite contaminarea inevitabilă, brutală, căreia fiecare femeie îi cade victimă în fața dificultății de a se confrunta zilnic cu ea însăși. De la cei nouăsprezece ani ai lui Guadalupe până la cei șaptezeci și cinci ai lui Mané, oare a ezitat vreuna în efortul de a arăta cât mai bine? În spatele cămășii negre sau al bluzei roz, oare nu încerca fiecare să-și facă curaj, să-și adune puterile pentru ziua care le aștepta? Înfațișările lor de astăzi sunt categoric oneste; nu există locuri de muncă, birouri sau formalități care să le încadreze în șabloane, așa cum au venit azi este adevărata lor ființă.

Și sunt toate teribil de frumoase, își spune Natasha.

O, cum mă emoționează aceste femei. Cum mă întristează. De ce o jumătate a omenirii poartă o povară atât de mare, lăsând-o pe cealaltă să se odihnească? Nu mi-e teamă să fiu fraieră, își zice Natasha, știu ce spun. Știu de ce o spun.

Nu se mai văd pe drum. Or fi intrat în casă. Natasha lasă perdeaua ferestrei de la care le-a privit pe cele nouă femei și părăsește încăperea. E timpul să iasă să le întâmpine.

FRANCISCA

mi urăsc mama. Sau poate mă urăsc pe mine însămi, nu știu. Presupun că acesta este motivul pentru care sunt aici. Ura obosește. Să te obișnuiești cu ea nu rezolvă nimic.

Sau mai bine spus: nu te obișnuiești niciodată.

Nu știu de ce Natasha mi-a cerut mie să fiu prima; mă simt destul de stânjenită să încep. Poate pentru că sunt pacienta cea mai veche. Nimeni nu face terapie de mai mulți ani decât mine! În plus, voi îmi stârniți o mare curiozitate. Să o spunem pe șleau: aici gelozia plutește în aer. Toate suntem, probabil, destul de geloase unele pe altele. Am observat cum ne-am privit când ne-am urcat în mașină, tensiunea cu care ne-am salutat, de parcă am fi campioane olimpice venite după medalia de aur, iar fiecare dintre noi care trece acel prag de la intrare concurează cu cealaltă. Poate exagerez, nu mă luați în seamă. Terapia are această cruzime: terapeutul e unic pentru tine, dar nu și invers. Ce nedreptate! E cea mai inegală relație posibilă. Mi-ar plăcea să cred că nimeni nu-i e mai dragă Natashei decât mine, că nimeni n-o distrează mai mult decât mine, că nimeni nu îi stârnește aceeași milă și simpatie, că nu e implicată cu nimeni așa cum e cu mine. La urma urmei, întreaga intimitate de care sunt capabilă e în mâinile ei, iar fantezia mea ar fi ca ea să primească doar

intimitatea mea. Cum să suport faptul că primește și intimitatea voastră, a tuturor celor de aici? Oare pe fiecare dintre voi o face să se simtă la fel de iubită și de apreciată ca pe mine? Fiecareia îi creează acel spațiu calduț, acel refugiu antiglonț în cabinetul ei? Oare ea chiar are destul spațiu interior să ne iubească pe *toate*?

Într-o zi am citit într-un ziar spaniol: „Arestați pentru că și-au abandonat fiica în cărucior ca să se ducă la băut“. Acela era titlul. Mai jos se explica faptul că fiul de doisprezece ani al unui cuplu din Lleida a sunat la poliție pentru că părinții lui s-au întors beți acasă și fără sora lui. Această știre m-a făcut să reacționez și să vin la Natasha. Până atunci, mă gândeam mereu: la ce bun să schimb ceva, la ce bun să miști lucrurile, dacă poți trăi paralizată? Eram convinsă că o inimă înghețată era o mare virtute.

Când am ajuns la Natasha știam că terapia mea era o chestiune de viață și de moarte: trebuia să tai de la rădăcină linia maternă, să opresc repetarea tiparului. Înțelegeți-mă, nu e o problemă de gene sau de ADN, e o chestiune de transfer din copilărie. Totul conspira pentru ca eu însămi să devin perversă, o abuzatoare sau o agresivă. Fără să știu, am apelat la o imensă energie interioară, m-am căsătorit și am avut copii, luptând în fiecare zi pentru asta, în fiecare zi. Uneori mă întreb de unde am găsit acea energie. De la tatăl meu? De la Dumnezeu, pe care îl iubesc și căruia mă rog în ciuda tuturor lucrurilor? De la bunăvoința fratelui meu Nicolás, care îmi indica de undeva pericolele? Cred că a fost instinctul, purul instinct. Nu aveam o imagine internă despre cum arată o familie normală. Adevărul este că sunt un miracol.

Cât de dezgolită eram când am ajuns la Natasha.

Mă numesc Francisca, – până și numele meu e banal, câte femei cu numele Francisca cunoaște fiecare dintre voi? – am

împlinit de curând patruzeci și doi de ani, o etapă complicată. Ești încă tânără, dar nu chiar atât de tânără, nu ești încă bătrână, dar ești un pic, nici cal, nici măgar, doar o tranziție de la una la alta, începutul pur al deteriorării. Uneori îmi doresc să fi îmbătrânit *deja*, să fiu o bătrână care și-a rezolvat toate așteptările.

Lucrez într-o agenție imobiliară unde sunt asociată și îmi merge destul de bine. Ce-i drept, muncesc mult, foarte mult. Am parcurs drumul clasic, am început ca asistentă a unui arhitect important, până am devenit mâna lui dreaptă și am ajuns de neînlocuit. Avem un sediu în Providencia, cu un personal de paisprezece oameni și destul de multă activitate. Și eu sunt arhitectă, iar spațiul este marea mea pasiune. M-am căsătorit cu Vicente, constructor civil, avem trei fiice – ce pacoste, numai fete. Și în acest domeniu îmi merge destul de bine. Toată lumea spune că soțul meu este un bărbat dificil și probabil că e adevărat, dar eu mă înțeleg de minune cu el. Și, chiar dacă pare ciudat, îl iubesc și îi sunt fidelă.

Paralizia este una dintre stările mele frecvente. Numesc paralizie viața de zi cu zi: să mă trezesc devreme în fiecare dimineață, să le duc pe fete la școală, să trec pe la sală pentru trei sferturi de oră de pilates, să merg la birou, să dau dovadă de luciditate în discuțiile cu avocatul firmei, să verific sarcinile întregului personal, să controlez administrarea mai multor clădiri de care ne ocupăm, să mă cert cu noua responsabilă de vânzări pe care nu o plac deloc, să iau prânzul, – dacă se poate cu o prietenă, și nu să mănânc un sendviș pe grabă – să folosesc câțiva neuroni în fața calculatorului și alți câțiva cu clienții, să vizitez vreun apartament aproape mereu urât, să intru în agonie în fața acelor cutii de chibrituri lipsite de imaginație ce se construiesc în prezent, mascate sub cuvinte străine și grandilocvente precum *walk-in closet*, *loggia*, *home office*; în zilele bune, să semnez vreun contract,

să mă întorc acasă după ce m-am torturat cu traficul oribil din Santiago, să stau puțin de vorbă cu soțul meu, să verific temele fetelor, să încălzesc ceva de mâncare pentru cină, ceva simplu și rapid, să mă uit la știri, să înjur când aud unele declarații, să încerc să înțeleg bine secțiunea economică și, în sfârșit... să-mi îmbrățișez fetele, să le dau multe pupături și la culcare. Sex în unele zile, de preferat când nu trebuie să mă trezesc prea devreme. Și, ei bine, recunosc că nu e mereu o pasiune dezlănțuită, uneori fac dragoste cu multă lene, dar o fac.

Câte femei au aceeași rutină? Mii și mii pe tot cuprinsul globului. Toate femeile de patruzeci de ani cu viețile lor în spate, în esență ne semnificative și inofensive, unele ceva mai inteligente, altele mai amabile, altele mai ambițioase, altele mai vesele, dar în final toate la fel. Cufundate într-o luptă feroce de a fi văzute ca ființe speciale, combative în mod legitim pentru a se diferenția. Toate destul de epuizate. S-ar putea face un șablon foarte precis cu ele. Odată ce ai văzut-o pe una, le-ai văzut pe toate. În unele zile nu ai nimic de vorbit cu soțul, poveștile copiilor tăi te plictisesc și visezi că te culci cu George Clooney. Alteori, pur și simplu nu simți absolut nimic. Faci totul, cât de bine poți, dar întotdeauna pe pilot automat. Iar dacă te-ar lovi o mașină când traversezi strada, poate nici n-ai observa. Nu suferi, ești un sloi de gheață. Când acele zile se înmulțesc, eu le numesc oficial „Zilele Paraliziei”, deși, credeți-mă, durează ceva până să-mi dau seama că sunt prinsă în ele, deoarece mă orbește propria imobilitate.

Stați vă povestesc. Într-o zi, soțul meu m-a acuzat că sunt rece. Sărmanul de el, cât i-a luat să-și dea seama! L-am contrazis, doar ca să-l liniștesc. Nu m-am întrebat niciodată dacă sunt rece sau nu, nici nu mă preocupa să am o definiție clară în privința asta. Doar știam de acele stări de indiferență absolută în

care mă cufundam. Dar cunosc și alte stări: cele de pasiune, cele de indignare. Ca toată lumea! Și mă agăț de ale mele, și mor de dragoste și de recunoștință și masochism atunci când nu mă simt paralizată. Pot să vă dau exemple.

Există doar doi masculi în viața mea, nu mai mulți. Soțul meu și motanul meu. Am ajuns la concluzia că amândoi au același tipar și că e ceva nesănătos în felul în care îi iubesc.

Motanul meu e un antipatic. E enorm, pufos, cu dungi roșii și galbene (îi spun „tigrlul meu”, chiar dacă fetele mele râd de asta). Nu am nicio îndoială că mă iubește, dar fuge mereu, ca și cum totul ar fi mai bun în afara casei. Mi-e foarte greu să-l țin în casă și mă enervează că trăiește cea mai bună viață pe cheltuiala mea: e stăpânul unei case cu mâncare, afecțiune și căldură și, în plus, are întregul cartier la dispoziție pentru a se plimba pe acoperișuri și a se încăiera. E un luptător înăscut. Mereu vine acasă rănit, cu zgârieturi, sânge sau cu mai puțin păr. Am grijă de el mai mult decât de mine însămi, îi pun spirt medicinal, îl duc la veterinar pentru orice. În fiecare noapte ies în mijlocul străzii și încep să-l chem, uneori la o oră destul de târzie, în pijama, iar fetele mele se fac că nu mă cunosc. Nu pot să adorm dacă nu vine și mă trezesc de o mie de ori până nu îl țin în brațe. Unii ar spune că e inutil să-l iubești pe acest motan, dar se înșală: odată ce se lasă iubit, e cel mai dulce motan din lume. Primul lucru și cel mai surprinzător la el este că, atunci când îl chem, îmi răspunde. Îmi răspunde doar mie, nimănui altcuiva. Întotdeauna îmi răspunde, de aceea reușesc mereu să-l găsesc. Hai să o spunem altfel: dacă nu ar fi avut această particularitate, – pentru că nimeni nu mă poate contrazice că *este* o particularitate – s-ar fi pierdut demult. Tenacitatea mea și comportamentul său unic ne-au permis să fim împreună de aproape opt ani. Doarme cu mine, iar în toiul nopții ridică o lăbuță – le folosește ca și cum ar